

דף כ.

עין משפט א.ב. הרמב"ם הל' איפורי מזבח פ"ה הי"א

מִצּוֹת עֲשֵׂה לְמִלַּח כָּל הַקְּרִבָּנוֹת י קִדְּם שְׂיַעֲלוּ לַמִּזְבֵּחַ
 שְׁנֹאֲמַר 'עַל כָּל קְרִבָּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח'. וְאִין לְךָ דְּבַר שֶׁקָּרַב
 לַמִּזְבֵּחַ בְּלֹא מִלַּח חוּץ מִיֵּין הַנְּסֻכִּים וְהַדָּם וְהַעֲצִים. וְדָבַר
 זֶה קִבְּלָה וְאִין לוֹ מִקְרָא לְסִמּוּךְ עָלָיו. וּמִצְוָה לְמִלַּח
 הַבָּשָׂר יָפָה יָפָה כְּמוֹלַח בְּשָׂר לְצִלִּי שְׁמֵהֶפֶךְ אֶת הָאֵיבָר
 וּמוֹלַח. וְאִם מִלַּח כָּל שֶׁהוּא אֶפְלוֹ בְּגִרְגִיר מִלַּח אֶחָד
 כְּשֵׁר:

ו. כסף משנה מצות עשה למלוח כל הקרבנות וכו'. ואין לך דבר שקרב למזבח בלא מלח
 חוץ מיין הנסכים והדם והעצים. בפרק הקומץ רבה (דף כ) וכרבי ישמעאל בנו של ר"י
 בן ברוקא. ומ"ש ודבר זה קבלה ואין לו מקרא לסמוך עליו. איני יודע למה כתב כן שהרי
 מפורש שם שנתן רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא טעם לדבריו מה הפרט מפורש
 דבר שמקבל טומאה ועולה לאישים וישנו על מזבח החיצון וכו' יצאו עצים שאין מקבלין
 טומאה יצאו דם ויין שאין עולה לאישים יצא קטרת שאינה על מזבח החיצון. ונראה
 דמשמע לרבינו דהאי דרשא דכלל ופרט וכלל לאו דרשא גמורה היא למעט עצים שנקראו
 קרבן בהדיא כמו שכתוב והגורלות הפלנו על קרבן העצים ואילולי הקבלה לא היינו
 ממעטינן אותם: ומצוה למלוח הבשר וכו'. בפרק הקומץ רבה (דף כ"א) כיצד הוא עושה
 מביא האבר ונותן עליו מלח וחוזר והופכו ונותן עליו מלח ומעלהו. ומ"ש כמולח בשר
 לצלי יש לתמוה דאמרי' התם בתר הכי בסמוך אמר אביי וכן לקדרה ונראה שרבינו היה
 גורס וכן לצלי וכן גורס הר"ן וכתב ספר מצות גדול שכן גורס ריב"א. ומ"ש ואם מלח כל
 שהוא אפי' בגרגיר אחד מלח כשר. שם תקריב כל שהוא ומפרש רבינו דהיינו שאם מלח כל
 שהוא כשר ודלא כדפירש"י ובת"כ ובתוספתא דמנחות ספ"ט משמע כפי' רבינו:

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' איפורי מזבח פ"ה הי"ב

הַקָּרִיב בְּלֹא מִלַּח כָּלֵל לֹקֵה ז' שֶׁנֶּאֱמַר 'וְלֹא תִשְׁבֵּית מִלַּח
בְּרִית אֱלֹהֶיךָ'. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּקֵה הַקָּרִיב כָּשֶׁר וְהִרְצָה.
חוּץ מִן הַמִּנְחָה שֶׁהַמִּלַּח מְעַכֵּב בְּקִמְצָה שֶׁנֶּאֱמַר 'וְלֹא
תִשְׁבֵּית מִלַּח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ':

ז. כסף משנה: הקריב בלא מלח לוקה וכו'. ומ"ש ואף ע"פ שלוקה הקרבן כשר והורצה חוץ
מן המנחה וכו'. כן משמע מפשט הכתוב על כל קרבנך תקריב מלח למצוה ולא לעכב
אבל במנחה שכתוב ולא תשבית משמע ודאי לעכב ובפרק הקומץ רבה עלה י"ט אמר רב
כל מקום שהחזיר הכתוב בתורת המנחה אינו אלא לעכב וכן אמר שמואל אבל ק"ל
דאמרינן שם בגמרא עלה הרי מלח דלא תנא ביה קרא ומעכבא ביה דתנא ברית מלח עולם
היא שתהא ברית אמורה במלח דברי רבי יהודה רש"א נאמר כאן ברית מלח עולם היא
ונאמר להלן ברית כהונת עולם כשם שא"א לקרבנות בלא כהונה כך אי אפשר לקרבנות
בלא מלח אמר רב יוסף רב כתנא דידן ס"ל דאמר בלא מלח כשר א"ל אביי א"ה לא יצק
נמי לא יצק כלל אלא לא יצק כהן אלא זר ה"נ לא מלח כהן אלא זר אמר ליה וכי תעלה
על דעתך שזר קרב לגבי מזבח ואיבעית אימא כיון דכתיבא ביה ברית כמאן דתנא ביה
קרא דמיא ומשמע מהכא דבכל קרבנות מעכב מלח ונ"ל שרבינו גורס כמו שכתבו
התוספות שגורס רבינו תם מלח ברית והוא קרא דכתיב בפרשת ויקרא לא תשבית מלח
ברית אלהיך מעל מנחתך אבל ברית מלח עולם היא לא כתיב גבי קרבנות אלא גבי מתנות
כהונה עכ"ל דהשתא לא אמרינן דמעכב אלא במנחה ואע"ג דמדברי ר"ש משמע דבכל
קרבנות מיירי איכא למימר דכיון דלר' יהודה לא מיירי אלא במנחות נקטינן כוותיה דר"י
ורבי שמעון הלכה כר' יהודה שסובר רבינו דבהא פליגי ולאפוקי מדפירש"י דלא פליגי
אלא במשמעות דורשין ואם תאמר והא מתניתין דלא מלח כשר גבי מנחה כתיב והיאך
פסק רבינו דלא כסתם מתניתין וכיון דאפשר לומר דתנא דידן ס"ל דלא תנא קרא דמליחה
הכי ה"ל למיפסק וי"ל דמתניתין דלא כר"י ודלא כרבי שמעון מאחר דאפשר לאוקמא דרב
ס"ל כוותיהו הכי נקטינן ועי"ל דשינויא דשני בו איבעית אימא מסתברא דלישנא דברייתא
כמאן דתנא ביה הוא מילתא דמסתבר הוא ונקטינן כוותיה ויש הוכחה לדבר לומר דלא
ק"ל כהאי סתמא דמתניתין מדאקשי גמרא בפשיטות והרי מלח דלא תנא ביה קרא
ומעכבא ביה:

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פי"א הט"ז

הַקָּרִיב הַקּוֹמֵץ בְּלֹא מֶלֶח פְּסוּלָה **ח** . שֶׁהַמֶּלֶח מְעַכֵּב
בַּמִּנְחָה כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ. מִנְחָה שֶׁחֲסָרָה קֶדֶם קְמִיצָה. יָבִיא
מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ וַיִּמְלֶאנָה. שֶׁהַקְּמִיצָה הִיא הַקּוֹבֵעֵת לֹא
נְתִינְתָה בְּכָלִי שָׂרֵת :

עין משפט ד. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ז הי"ד

מִי שֶׁנָּדַר אוֹ הִתְנַדֵּב שָׁמֶן כִּיצַד עוֹשִׂין בּוֹ. **ט** קוֹמֵץ מִפְּנֵי
קוֹמֵץ וְנוֹתֵן עָלָיו מֶלֶח וְזוֹרְקוֹ עַל גְּבֵי הָאֲשִׁים וְהַשָּׂאָר

ח. כסף משנה: הקריב הקומץ בלא מלח פסולה וכו'. הכי דרשינן בפרק הקומץ רבה (דף כ'): (מנחה שחסרה וכו'. בפ"ק דמנחות (דף ט') פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש וידוע דהלכתא כר"י ועוד דהא איתותב ר"ל:

ט. כסף משנה: מי שנדר או התנדב שמן כיצד עושין בו וכו'. בפ' כל התדיר (זבחים צ"א):
אמר שמואל לדברי האומר מתנדבין שמן קומצו ושיריו נאכלים ופירש"י קומצו
ומקטיר הקומץ. ומ"ש ונותן עליו מלח. מתבאר מתוך מ"ש בספ"ה מהל' איסורי מזבח:
וכיצד עושין ביין הבא בפני עצמו נותן עליו מלח. קשיא לי שכתב בספ"ה מהל' איסורי מזבח
שאיין לך דבר שקרב למזבח בלא מלח חוץ מיין הנסכים והדם והעצים וי"ל דביין הנסכים
דוקא קאמר והכא ביין הבא בנדבה. ומ"ש ומנסכו כולו וכו'. בס"פ כל התדיר תניא דיין
הבא בנדבה כולו לספלים ויש לתמוה על זה דהא גרסינן התם אמר שמואל המתנדב יין
מביא ומזלפו על גבי האשים דאמר קרא ויין לנסך תקריב אשה ריח ניחוח והא קא מכבה
ומסיק דסבר לה כר"ש דאמר דבר שאין מתכוין מותר וההיא ברייתא דלספלים כר' יהודה
וקשה כיון דקי"ל כר"ש אמאי לא פסק כשמואל. וי"ל שטעמו מדאמרינן בפרק אלו מנחות
(דף ע"ד): גבי הא דתנן בזה יפה כח מזבח לאפוקי מדשמואל דאמר המתנדב יין מביאו
ומזלפו על גבי האשים וכיון דסתם מתני' מפקא מדשמואל לית הלכתא כוותיה. וא"ת סוף
סוף כיון דקי"ל דבר שאין מתכוין מותר קשיא הלכתא אהלכתא י"ל דההיא ברייתא דאמרה
שאם אתה אומר לאשים איכא לא תכבה היינו לתת טענה אליבא דר' יהודה למה לא יהא
על גבי האשים ולרווחא דמילתא אמר הכי אבל לפי האמת בלאו ההיא טענה קבלה היתה
ביד האומר לספלים שכך היתה מצותה והיינו דבאידיך ברייתא קתני סתם יין בדברי ר"ע
לספלים בלא שום טענה. והר"י קורקוס ז"ל תירץ שרבינו סובר דהוי פסיק רישיה שא"א
שיזלף אא"כ יכבה וכמו שאמרו שם בברייתא או אינו אלא לאשים אמרת לא יכבה ומה
שהעמידו שם כר' יהודה היינו מקמי דתיקום לן דמודה ר"ש בפסיק רישיה אבל בתר

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

נֶאֱכָל לַפְּהָנִים כְּשִׁירֵי מְנַחֹת. וְכִיצַד עוֹשִׂין בֵּינָן הַבָּא
 בְּפָנֵי עֲצָמוֹ. נוֹתֵן עָלָיו מְלַח וּמְנַסְכוּ כָּלוּ עַל גְּבֵי הַשִּׁיתִין
 כָּכָל הַנְּסָכִים. וְהִלְבוֹנָה הַבָּאָה בְּפָנֵי עֲצָמָה נוֹתֵן עָלֶיהָ
 מְלַח וְכֻלָּה לְאֲשִׁים:

דף כ:

עין משפט א. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ט הי"ג

הָאוֹמֵר הָרִי עָלַי לְבוֹנָה לֹא יִפְחַת מִקֹּמֶץ. הָרִי עָלַי עֲצִים
 לֹא יִפְחַת מִשְׁנֵי גְזָרִים עֲבִין כְּמַחֲוֹקוֹת וְאֶרְכָן אִמָּה. הָרִי
 עָלַי עֵץ מְבִיא גְזֵר אֶחָד אֶרְכּוֹ אִמָּה. וְאִם רָצָה לְהִבִּיא
 דְּמֵי הָעֲצִים יִבִּיא:

דאסיקנא דמודה וליתא לדשמואל וברייתא אפי' לר"ש ויש סיוע לדברי רבינו ממה שמצינו
 ר"ע בהגוזל דסבר כר"ש ואיהו אמר לספלים ע"כ משום דפסיק רישיה הוא עכ"ל: והלבונה
 הבאה בפני עצמה נותן עליה מלח. מתבאר מתוך מ"ש בספ"ה מהל' איסורי מזבח. ומ"ש
 וכולה לאשים. פשוט הוא דהא אינה ראויה לאכילה:

י. כסף משנה: האומר הרי עלי לבונה לא יפחות מקומץ הרי עלי עצים לא יפחות משני
 גזרים. משנה בפ"ו דשקלים. ומ"ש עביין כמחוקות וארכן אמה. בפרק קדשי קדשים (דף
 ס"ב) גיזרין שעשה משה ארכן אמה ורחבן אמה ועביין כמחק גודש סאה וכתבו רבינו
 בפ"ז מאיסורי מזבח: הרי עלי עץ מביא גזר אחד וכו'. ירושלמי פ"ו דשקלים. ומ"ש ואם
 רצה להביא דמי העצים וכו'. כתב הר"י קורקוס ז"ל נראה שכתב כן ממ"ש במעילה פרק
 הנהנה (דף י"ט): איכא בינייהו עצים פירוש דלרבי הם כשאר קרבן מזבח ואין להם פדיון
 ולרבנן הם כקדשי בדק הבית ויש להם פדיון ומביא דמים במקומם. ובהקומץ רבה (דף
 כ"א): מה עצים משל צבור וכו' ואמרו יכול האומר הרי עלי וכו' ביא עצים מתוך ביתו
 ת"ל על העצים וגו' אשר על המזבח מה מזבח משל צבור אף עצים וכו' ומינה למתנדב
 עצים ג"כ שיכול ליתן דמיהם ולפ"ז יבואו העצים משל צבור באותם דמים שנותן אבל
 אם נתכוון להביא במעילה אין צורך להביא עצים כי מעות אלו פדיוןן הם והתוס' ורש"י
 נראה שאינם מפרשים כן ההיא דמעילה עכ"ל:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com